

กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง*

COMPETENCY-BASED LEARNING MANAGEMENT PROCESS FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS IN SPECIAL AREA SCHOOLS, LAMPANG PROVINCE

ปณิสรา จันทร์पालะ^{1*}, สุภาภรณ์ มาชัยวงศ์¹, วิมพิภา บุญกลิ่น¹, นภลัย ศรีวิชัย¹, สมศักดิ์ กำทอง²

Panisara Chanpala^{1*}, Supaporn Machaiwong¹, Wimwipa Boonklin¹, Napalai Sriwichai¹, Somsak Gathong²

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลำปาง ประเทศไทย

¹Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand

²คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลำปาง ประเทศไทย

²Faculty of Science, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand

*Corresponding author E-mail: plammy@g.lpru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง และ 2) ศึกษาผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง จำนวน 30 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 และ เขต 3 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนแบบเท่ากัน เขตพื้นที่ละ 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลากรายชื่อครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาทั้งหมดในแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 2) คู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3) แบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ หลักการของกระบวนการ จุดมุ่งหมายของกระบวนการ ส่วนที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ และ ส่วนที่ 3 การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.64) ในส่วนของคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีองค์ประกอบสำคัญ คือ คำชี้แจงคู่มือการใช้กระบวนการ คำแนะนำก่อนการจัดกิจกรรม แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ และ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.53) และ 2) ผลจากการศึกษาการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ พบว่า ครูมีคะแนนความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กระบวนการ, การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ, โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ

Abstract

This research aimed: 1) to develop a competency-based learning management process for primary school teachers in special area schools in Lampang Province, and 2) to study the effects of implementing the competency-based learning management process. The sample consisted of 30 primary school teachers from special area schools in Lampang Province under the Primary Educational Service Area Office Lampang Zone 1 and Zone 3. The sample was obtained through equal proportional stratified random sampling, with 3 schools from each zone and 5 teachers from each school, selected through simple random sampling by drawing lots from all primary school teachers in each school. The research instruments included: 1) the competency-based learning management process, 2) a manual for implementing the competency-based learning management process, and 3) a competency-based learning management ability assessment tool for teachers. Statistical analyses employed were mean, standard deviation, and t-test. The research findings revealed that: 1) the competency-based learning management process consisted of three components: Part 1-Background and Key Objectives, including process principles and process objectives; Part 2-Learning Activities; and Part 3-Measurement and Evaluation. The process demonstrated the highest level of appropriateness (mean = 4.64). The manual for implementing the competency-based learning management process contained essential components including process implementation guidelines, pre-activity instructions, learning management practices, and learning activity plans, showing the highest level of appropriateness (mean = 4.53). 2) The results of implementing the competency-based learning management process showed that teachers' competency-based learning management ability scores after participating in the activities were significantly higher than before participation at the .05 statistical significance level.

Keywords: Process, Competency-Based Learning Management, Special Area Schools

บทนำ

ในปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ประกอบกับสังคมเข้าสู่ภาวะความปกติใหม่ ซึ่งทุกคนจะต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพสังคม การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการจัดการให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน การแสวงหาเทคนิคหรือวิธีการในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีทักษะสมรรถนะที่สำคัญ จำเป็นต่อการปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนและให้ความสำคัญกับทักษะและกระบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2563) การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจำเป็นต้องส่งเสริมสมรรถนะให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพเมื่อจบการศึกษา รวมทั้งสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ และสามารถนำความรู้ไป

ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งสมรรถนะจะเป็นการใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ นำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และสามารถแก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานนั้น ๆ ได้อย่างเป็นผลสำเร็จ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่มีแนวทางในการส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า และยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) และผู้ที่มีส่วนสำคัญหลักในการพัฒนาผู้เรียนก็คือ ครูผู้สอน ครูจึงต้องมีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ เน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ครูต้องออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานสมรรถนะ และจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะอย่างเป็นลำดับ เป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมายคือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียน (รณิชัย สวัสดิ์ และรัตนะ บัวสนธ์, 2565)

จังหวัดลำปางมีโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 เขต 2 และเขต 3 และมีโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจำนวน 55 โรงเรียน โรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร มีสภาพภูมิศาสตร์ที่ยากต่อการเดินทางเข้าถึง จึงมีข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษาและขาดโอกาสในการพัฒนาหลายด้าน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนในโรงเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นความท้าทายสำหรับครูผู้สอนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน และเกิดสมรรถนะแบบองค์รวม ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ครูจึงต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาจากสมรรถนะทั้ง 5 ด้านของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตลอดจนสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ แต่ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจะได้รับการส่งเสริมในระดับนโยบาย แต่ในทางปฏิบัติยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ครูผู้สอนยังขาดความเข้าใจและทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างแท้จริง ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพบว่า มีนักวิจัยหลายคนได้วิจัยและศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นฐานสมรรถนะ เช่น สุภาลัย สายคำภา วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 (สุภาลัย สายคำภา, 2564) เพ็ญศิริ โฉมกาย และคณะ ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (เพ็ญศิริ โฉมกาย และคณะ, 2562) อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่เจาะลึกกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูประถมศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษที่มีข้อจำกัดและความท้าทายเฉพาะตัว

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการศึกษานี้จะช่วยเติมเต็มช่องว่างของความรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในบริบทพิเศษ พร้อมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีความรู้ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในพื้นที่พิเศษอย่างเป็นรูปธรรมในแง่ของการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย ผลลัพธ์ที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูประถมศึกษาในพื้นที่พิเศษให้สามารถจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และทำให้ผู้เรียนในพื้นที่พิเศษได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญอย่างเท่าเทียมกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นแบบการวิจัยและพัฒนา (research and development) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 และ เขต 3 จำนวน 55 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง จำนวน 30 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 และ เขต 3 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนแบบเท่ากัน เขตละ 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลากจากรายชื่อครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาทั้งหมดในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โดยมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่พิเศษเกี่ยวกับประเด็นมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง และแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะของครูในโรงเรียนพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และจึงยกร่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและคู่มือการใช้กระบวนการ นำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ด้านการวัดและประเมินผล และศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศโรงเรียนระดับ

ประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่พิเศษ โดยแต่ละท่านมีประสบการณ์การปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 3 ปี ประเมิน ความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมและคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาคือ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ มากกว่า 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) น้อยกว่า 1.00 จึงถือว่า องค์ประกอบนั้นมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

หลังจากผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับแก้ไขแล้ว ได้นำกระบวนการการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และคู่มือการใช้กระบวนการไปทดลองนำร่องกับครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่พิเศษ จังหวัดลำพูน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง ในส่วนของการสร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างข้อคำถามวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแบบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคุณภาพและคัดเลือกให้เหลือจำนวนแบบทดสอบที่สามารถนำไปใช้ได้จริง จำนวน 6 ข้อ โดยการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และข้อเสนอแนะด้านความถูกต้องชัดเจนของภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาค่า IOC (Index of item – Objective: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ถือว่าเป็น ข้อสอบที่มีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ (รัตนะ บัวสนธ์, 2552) จากผลการพิจารณาค่า IOC พบว่า ข้อคำถามในแบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ใช้ได้ จำนวน 6 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบเป็นรายข้อ และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรตามวิธีการของ (Sabers, D. R., 1970) โดยค่าความยากง่ายของแบบทดสอบต้องอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบต้องมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ปกรณ์ ประจัญบาน, 2553) คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากและมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 6 ข้อ และนำผลการตอบข้อสอบที่คัดเลือกไว้มาคำนวณหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) เพื่อจัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.96 (ปกรณ์ ประจัญบาน, 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการทดลองได้ทำการทดสอบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูก่อนการทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Pretest) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง จากนั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ใช้เวลารวม 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 30 ชั่วโมง โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวันเสาร์ และได้ทำการทดสอบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู หลังการทดลองใช้กระบวนการการเรียนรู้ (Post - test) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะฉบับเดียวกัน ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำกระดาษคำตอบของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นรวบรวมคะแนนและคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนสอบก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนการเข้าร่วม

กิจกรรมและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ตามกระบวนการการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent samples)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นการสร้างและหาคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและเป้าหมายสำคัญ ประกอบด้วย 1) หลักการของกระบวนการ 2) จุดมุ่งหมายของกระบวนการ ส่วนที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ และ ส่วนที่ 3 การวัดและประเมินผล โดยในส่วนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน ขั้นที่ 2 บูธฐานเชื่อมความรู้ ขั้นที่ 3 รื้อของเก่าเหลาของใหม่ ขั้นที่ 4 สถานการณ์สร้างสมรรถนะ ขั้นที่ 5 ประยุกต์และประเมินสู่สมรรถนะ ในส่วนคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ คำชี้แจงคู่มือการใช้กระบวนการ คำแนะนำก่อนการจัดกิจกรรม แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคู่มือประกอบสำคัญ คือ ชื่อแผนกิจกรรมการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถสรุปผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ แสดงได้ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและเป้าหมายสำคัญ ประกอบด้วย	4.70	0.46	มากที่สุด
1.1 หลักการของกระบวนการ	4.70	0.46	มากที่สุด
1.2 จุดมุ่งหมายของกระบวนการ	4.70	0.46	มากที่สุด
2. ส่วนที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้	4.64	0.48	มากที่สุด
3. ส่วนที่ 3 การวัดและประเมินผล	4.55	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.64	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. คำชี้แจงคู่มือการใช้กระบวนการ	4.40	0.49	มาก
2. คำแนะนำก่อนการจัดกิจกรรม	4.53	0.50	มากที่สุด
3. แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้	4.55	0.50	มากที่สุด
4. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย			
4.1 ชื่อแผนกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 จุดประสงค์การเรียนรู้	4.33	0.47	มาก
4.3 เนื้อหาสาระ	4.80	0.49	มากที่สุด
4.4 กิจกรรมการเรียนรู้	4.55	0.50	มากที่สุด
4.5 การวัดและประเมินผล	4.27	0.44	มาก
รวมเฉลี่ย	4.53	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50)

2. ผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง โดยนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูฉบับเดียวกัน แสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลของค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

การทดสอบวัด							
ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	$\overline{D}$	$S.D.D$	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	30	23.07	1.34	2.23	0.86	14.25*	0.0000
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	30	25.30	1.02				

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเท่ากับ 23.07 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมเท่ากับ 25.30 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า คะแนนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของครูสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและเป้าหมายสำคัญ ประกอบด้วย 1) หลักการของกระบวนการ 2) จุดมุ่งหมายของกระบวนการ ส่วนที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ และ ส่วนที่ 3 การวัดและประเมินผล โดยในส่วนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน ขั้นที่ 2 ฐานเชื่อมความรู้ ขั้นที่ 3 รื้อของเก่าเหลาของใหม่ ขั้นที่ 4 สถานการณ์สร้างสมรรถนะ ขั้นที่ 5 ประยุกต์และประเมินสู่สมรรถนะ ในของส่วนคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คำชี้แจงคู่มือการใช้กระบวนการ 2) คำแนะนำก่อนการจัดกิจกรรม 3) แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ และ 4) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ชื่อแผนกิจกรรมการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและคู่มือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีแนวทางที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโน้ตที่คลาดเคลื่อนในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง ตลอดจนการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency) การใช้แนวคิดทฤษฎีเหล่านี้เป็นพื้นฐานสอดคล้องกับการศึกษาของไวสกีออตกี ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการสร้างความรู้ร่วมกัน (Vygotsky, L. S., 1997) และสอดคล้องกับหลักการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของจอยซ์และไวล์ ที่ได้อธิบายถึงการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีคุณภาพจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยมีทฤษฎี หลักการ และขั้นตอนที่ชัดเจน รวมถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การปฏิบัติตามหลักการนี้ทำให้กระบวนการที่พัฒนาขึ้นมีความแข็งแกร่งทั้งในด้านทฤษฎี และการปฏิบัติ (Joyce, B. & Weil, M., 2000) และสอดคล้องกับแนวคิดของเซเลอร์และคณะ, คลอสไมเออร์และริปเปิล ที่เน้นความสำคัญของการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ความสอดคล้องเหล่านี้จะช่วยยืนยันความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของกระบวนการที่พัฒนาขึ้น (Saylor, J. G. et al., 1981); (Klausmeier, H. J. & Ripple, R. E., 1985) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญสิริ อินอุ่นโชติ และคณะ ที่ได้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ความสอดคล้องนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ (สัจสิริ อินอุ่นโชติ และคณะ, 2564) และผู้วิจัยได้มีการทดลองนำร่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยครูแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สามารถ

อธิบายเหตุผลสนับสนุนประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ พฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ของดูว์ฟอร์ แอนด์ อีเกอร์ ที่เน้นการร่วมมือกันเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (DuFour, R. & Eaker, R., 1998)

2. ผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง พบว่า ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนรู้เท่ากับ 23.07 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนรู้เท่ากับ 25.30 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า คะแนนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของครูสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทสภาพแวดล้อมของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ จำนวน 5 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 30 ชั่วโมง และใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน ขั้นที่ 2 ฐานเชื่อมความรู้ ขั้นที่ 3 รื้อของเก่าเหลาของใหม่ ขั้นที่ 4 สถานการณ์สร้างสมรรถนะ ขั้นที่ 5 ประยุกต์และประเมินสู่สมรรถนะ โดยแต่ละขั้นตอนมีพื้นฐานทางทฤษฎีที่ช่วยเสริมให้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ ให้ครูได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ตลอดจนสร้างความรู้ใหม่ไปสู่การพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โดยเริ่มจากขั้นที่ 1 ขั้นศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นขั้นที่ต้องวิเคราะห์บริบทและความต้องการของครู รวมถึงประสบการณ์การสอน และความเข้าใจเดิมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อเป็นพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาที่เหมาะสมกับครูแต่ละคน สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ Piaget (ทิตินา แชมมณี, 2564) ขั้นที่ 2 ขั้นรื้อของเก่าเหลาของใหม่ เน้นให้ครูปรับปรุงความเข้าใจเดิมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันในกลุ่มของครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจใหม่ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือของ (Johnson, D. W. & Johnson, R. T., 1994) ขั้นที่ 3 ขั้นฐานเชื่อมความรู้ เน้นให้ครูเชื่อมโยงประสบการณ์การสอนเดิมของครูกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะใหม่ เพื่อให้ครูสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดใหม่ในบริบทการสอนของตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของ (Bruner, J. S., 1966) ขั้นที่ 4 ขั้นสถานการณ์สร้างสมรรถนะ เป็นขั้นตอนที่สำคัญ โดยเน้นการจัดกิจกรรมให้ครูลงมือปฏิบัติออกแบบ และจำลองการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะผ่านสถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการทำงานกลุ่มและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดสมรรถนะของ (Spencer, L. M. & Spencer, S. M., 1993) ขั้นที่ 5 ขั้นประยุกต์และประเมินสู่สมรรถนะ ให้ครูนำความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้รับ ไปประยุกต์ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามบริบทการสอนจริงของตนเอง และดำเนินการประเมินความสามารถร่วมกัน เพื่อให้ครูเกิดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินแบบแท้จริงของ (Wiggins, G. P., 1998) ที่ช่วยพัฒนาทักษะการสะท้อนผลการปฏิบัติและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการเรียนรู้ตามกระบวนการที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสะท้อนถึง

ประสิทธิภาพของกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพครู โดยการใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบร่วมมือในการพัฒนาครูให้ผลลัพธ์เชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวลิดา อุ่นเรือน ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกับแนวทางการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับ นักศึกษาครู พบว่า คะแนนการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของ นักศึกษาครูหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (วลิดา อุ่นเรือน, 2563) นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา อ่อนธานี ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริม การคิดขั้นสูง สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อังคณา อ่อนธานี, 2564) โดยผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็น สำคัญคือ ความแตกต่างของระดับนัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกันระหว่าง .01 และ .05 ถึงแม้ว่าจะมีความต่างกัน แต่การแสดงผลก็ก็เป็นไปในทิศทางเชิงบวกที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างที่ เห็นได้ค่อนข้างชัดเจนคือ บริบทและกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนโรงเรียนพื้นที่พิเศษอาจมีความท้าทายที่แตกต่างจาก บริบททั่วไป และความพร้อมและแรงจูงใจของครูอาจแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม ระดับ .05 ยังคงเป็นมาตรฐาน ที่ยอมรับได้และแสดงประสิทธิภาพของกระบวนการที่พัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งทั้งสองงานวิจัยยืนยันว่า การพัฒนาครูให้ผลลัพธ์เชิงบวกที่มีนัยสำคัญ

สรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ จังหวัดลำปาง สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและคู่มือการใช้กระบวนการ จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปางมีคุณภาพอยู่ ในระดับมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและเป้าหมายสำคัญ ประกอบด้วย 1) หลักการของกระบวนการ 2) จุดมุ่งหมายของกระบวนการ ส่วนที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ และ ส่วนที่ 3 การวัด และประเมินผล ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในแต่ละองค์ประกอบ และผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ พบว่า คะแนนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของครูสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถส่งเสริมและ สนับสนุนการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มาใช้อย่างเป็นระบบ โดยจัดสรรเวลาและทรัพยากรที่ เหมาะสม สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา และติดตามประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และครูผู้สอนควรนำกระบวนการ 5 ขั้นตอนไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์ ผู้เรียน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับครูคนอื่น และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ข้อเสนอแนะเพื่อ การวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตของการศึกษาวิจัยในการพัฒนาครูในโรงเรียนพื้นที่พิเศษ โดยมุ่งเน้นการวิจัย ที่สามารถสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว เช่น การพัฒนาสมรรถนะ ครูระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่พิเศษ: การศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการจัดการเรียนรู้ระหว่างพื้นที่พิเศษและพื้นที่ ทั่วไป การศึกษาประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับการพัฒนาครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล:

การวิจัยข้ามจังหวัด การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ การพัฒนาโมเดลการบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการพัฒนาครู: กรณีศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษหลายจังหวัด และการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของการพัฒนาครูในพื้นที่พิเศษ: แนวทางการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ซึ่งการวิจัยในประเด็นเหล่านี้จะช่วยสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับความท้าทายและโอกาสในการพัฒนาครูในพื้นที่พิเศษ รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการเฉพาะของพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านในโครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจังหวัดลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2566 ตลอดจนผู้อำนวยการสถานศึกษา บุคลากรครู และศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำปาง และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 และ เขต 3 ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- พิศนา แหมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกรณีย์ ประจัญบาน. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- เพ็ญศิริ โฉมกาย และคณะ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. วารสารวิจัยและพัฒนาศึกษา, 6(2), 45-62.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รณิชัย สวัสดิ์ และรัตนะ บัวสนธ์. (2565). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสำหรับครูยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คำสมัย.
- วลิดา อุ่นเรือน. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับนักศึกษาครู. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 21(1), 78-92.
- วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2563). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: ทักษะและสมรรถนะสำหรับอนาคต. นครปฐม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สณัฐริ อินอุ่นโชติ และคณะ. (2564). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 44(2), 45-58.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 139 ตอนพิเศษ 258 ง หน้า 127 (24 ตุลาคม 2565).
- สุภาลัย สายคำภา. (2564). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2. วารสารการศึกษาและการพัฒนา, 15(4), 123-140.
- อังคณา อ่อนธานี. (2564). การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง สำหรับผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 23(4), 406-418.
- Bruner, J. S. (1966). *Studies in cognitive growth: A collaboration at the Center for Cognitive Studies*. New York: John Wiley & Sons.
- DuFour, R. & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Bloomington: National Educational Service.
- Johnson, D. W. & Johnson, R. T. (1994). *Learning together and alone: Cooperative, competitive, and individualistic learning*. (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Joyce, B. & Weil, M. (2000). *Models of teaching* (6th ed.). Boston, Massachusetts: Allyn & Bacon.
- Klausmeier, H. J. & Ripple, R. E. (1985). *Learning and human abilities: Educational psychology*. (4th ed.). New York: Harper & Row.
- Sabers, D. R. (1970). *Improving essay examinations III: Use of item analysis* (Technical Bulletin II). Iowa City, Iowa: University Evaluation and Examination Service. [Mimeographed].
- Saylor, J. G. et al. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. (4th ed.). Holt: Rinehart & Winston.
- Spencer, L. M. & Spencer, S. M. (1993). *Competence at work: Models for superior performance*. New York: John Wiley & Sons.
- Vygotsky, L. S. (1997). *Educational psychology*. Boca Raton, Florida: CRC Press LLC.
- Wiggins, G. P. (1998). *Educative assessment: Designing assessments to inform and improve student performance*. San Francisco, California: Jossey-Bass.